

GAZETA BEZPŁATNA

PULS REGIONU

MAGAZYN SAMORZĄDÓW
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Nr 151 – grudzień 2023 r.

ISSN 1508 – 4558 nakład 6.000 egz.

WYWIEZIEMY
TWOJE ELEKTROŚMIĘCI
450 ZŁ ZA KAŻDĄ TONĘ!

+ DODATKOWE NAGRODY PIENIĘŻNE!

Redakcja: tel. 504 748 929, 508 163 198,
interprim@tlen.pl, interprim2021@gmail.com

Wersję elektroniczną Pulsu Regionu znajdziesz na: www.warmiamazury.tv/pulsregionu

Mój komentarz

Wydawca Pulsu Regionu Magazynu Samorządów Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest pomysłodawcą i organizatorem corocznego konkursu EKO-SOŁECTWO. Po raz pierwszy zorganizowany w 2011 roku stał się już cyklicznym corocznym wydarzeniem. To już trzynasta edycja konkursu i kolejny etap sprzątnięcia naszego województwa z elektrośmieci.

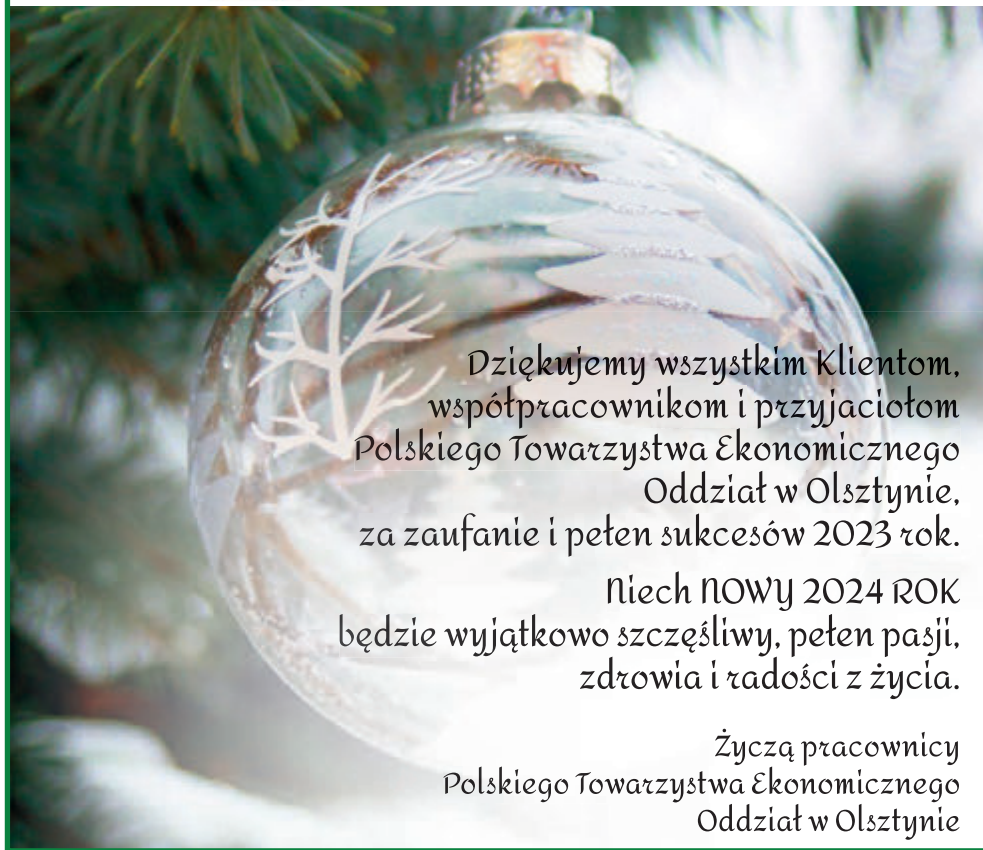
Nagradzamy wszystkie sołectwa występujące w konkursie, które uzbierają minimum 1 tonę elektrośmieci. Zapraszamy do udziału! Konkurs polega na zbiorce zalegających w naszym województwie elektrośmieci i elektrołomu, są to np.: lodówki, pralki, lody chłodnicze, odkurzacze, mikrofalówki, suszarki, kosiarki, itd. Głównymi beneficjentami i adresatami są sołtysi z naszego regionu, jak również jednostki OSP oraz Koła Gospodyń Wiejskich. Konkurs wpisuje się w działania priorytetowe Samorządu Warmińsko-Mazurskiego dotyczące ochrony środowiska na terenie Warmii i Mazur, stąd też ponownie został objęty Honorowym Patronatem Marszałka Województwa. Serdeczne podziękowania przekazujemy sołtysom i Ochotniczemu Jednostkom Straży Pożarnej z Warmii i Mazur, którzy w tym roku ponownie uzbierali mnóstwo elektrołomu.

Redakcja życzy wszystkim szczęśliwych Świąt Bożego Narodzenia oraz wspaniałego Nowego Roku.

Sylvia Szkamruk

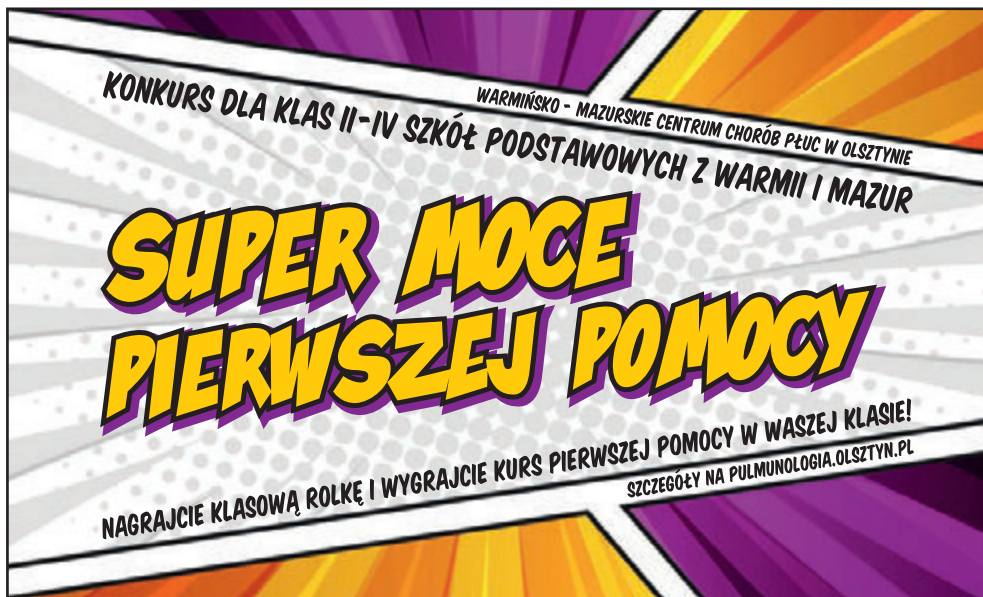
**Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
Oddział w Olsztynie**

Dziękujemy wszystkim Klientom,
współpracownikom i przyjaciołom
Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego
Oddział w Olsztynie,
za zaufanie i pełen sukcesów 2023 rok.

Niech NOWY 2024 ROK
będzie wyjątkowo szczęśliwy, pełen pasji,
zdrowia i radości z życia.

Życzą pracownicy
Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego
Oddział w Olsztynie

PULS REGIONU

MAGAZYN SAMORZĄDÓW
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Wydawca:

Fundacja Warmia i Mazury w Europie
ul. Św. Wojciecha 2/23
10-038 Olsztyn

Redaktor Naczelny

Sylvia Szkamruk

Redakcja:

ul. Św. Wojciecha 2/23, 10-038 Olsztyn
tel./fax 89 535 48 90, 89 535 48 92
interprim@tlen.pl

Członek Zarządu Fundacji

Sylvia Szkamruk
kom. 508 163 198
tel. 89 535 48 92 fax 89 535 48 91
interprim@tlen.pl

Korekta:

Jolanta Grochowska

Grafika, skład, łamanie:

Zbigniew Nowicki, tel. 515 241 779
reklama@data.pl

Kolportaż poprzez Poczta Polska do wszystkich, urzędów miast, gmin, miast i gmin oraz starostw w województwie warmińsko-mazurskim oraz do wszystkich sołectw Warmii i Mazur (233 0) i nadleśnictw (33).

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie w woj. warmińsko-mazurskim.

Urząd Marszałkowski i Urząd Wojewódzki – wszystkie wydziały.

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów w publikowanych artykułach i nadesłanych materiałach. Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń oraz jakość nadesłanych materiałów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wydawca **PULSU REGIONU** Magazynu Samorządów Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest pomysłodawcą i organizatorem corocznego konkursu pod nazwą EKO-SOŁECTWO

Zapraszamy do naszej akcji:

- sołtysów,
- szkoły,
- Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Stowarzyszenia itd.

Konkurs po raz pierwszy zorganizowaliśmy w 2011 roku. Został entuzjastycznie przyjęty przez sołtysów z naszego województwa i jest corocznie kontynuowany jako cykliczne działanie.

Konkurs polega na zbiorce zalegających w naszym województwie elektrośmieci i elektrołomu, także przez jednostki OSP. Konkurs wpisuje się w działania priorytetowe Samorządu Warmińsko-Mazurskiego dotyczące ochrony środowiska na terenie Warmii i Mazur, stąd też ponownie został objęty Honorowym Patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

PULS REGIONU, jako jedyna gazeta w regionie, kolportowany jest do wszystkich sołtysów z województwa warmińsko-mazurskiego już od 13 lat. To ponad **2.350** sołtysów – do wszystkich magazyn dociera bezpośrednio, imiennie poprzez bezpośredni kolportaż Poczty Polskiej.

Przez 13 lat edycji konkursu zebrano prawie 1,7 miliona kilogramów elektrośmieci!

Zbieramy następujący sprzęt: lodówki, zamrażarki, roboty kuchenne, pralki, kuchenki, czajniki, tostery, zmywarki, suszarki, żelazka, odkurzacze, telewizory, radia, komputery, laptopy, drukarki, monitory, telefony, maszyny do szycia, golarki, zabawki elektryczne, baterie, silniki elektryczne, dojarki, akumulatory itd.

Pamiętaj, iż lodówka bez wbudowanego agregatora jest już złomem, a nie elektrośmieciem.

ZBIÓRKA KROK PO KROKU:

1. zgłaszasz swój udział do redakcji Pulsu Regionu mailowo lub listownie do końca września. interprim2021@gmail.com, interprim@tlen.pl.
„WARMIA I MAZURY W EUROPIE” ul. Św. Wojciecha 2/23, 10-038 Olsztyn
2. zbierasz elektrosprzęt najlepiej w zabezpieczonym miejscu
3. kontaktujesz się z Redakcją, gdy uzbierasz około 3,5 – 5 ton elektrośmieci
4. firma recyklingowa umawia się z Tobą na konkretny termin odbioru
5. pakowanie elektrośmieci i ważenie pozostaje po stronie firmy recyklingowej
6. zbierasz dalej do końca września 2024 r.
7. pieniądze za zużyty sprzęt przekazuje Redakcja na wskazane konto na koniec zbiórki

Zapraszamy mieszkańców Warmii i Mazur do uczestniczenia w naszej akcji!

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

Sołectwa i OSP biorące udział w konkursie „Eko-Sołectwo 2023”

Sołectwa

Lp.	Nazwisko i Imię	Gmina	Wieś	Ilość
1.	Borowiecki Bogdan	Zalewo	Barty	390
2.	Antoniak Mirosław	Giżycko	Bystry	31750
3.	Kłak Beata	Szczytno	Dębówko	1140
4.	Woźniak Tadeusz	Korsze	Glitajny	15610
5.	Joanna Wielgosz	Światki	Gołogóra	5120
6.	Orłowski Stanisław	Płońnica	Gródki	370
7.	Krzysztof Słowik	Gryżliny	Gryżliny	4080
8.	Jaksina Sylwia	Kiwity	Kiwity	2520
9.	Agnieszka Sęktas	Węgorzewo	Klimki	97
10.	Fiertek Monika	Kowale Oleckie	Kowale Oleckie	7168
11.	Erber Anna	Morąg	Królewo	4980
12.	Bogacki Zdzisław	Szczytno	Lemany	1920
13.	Karolina Zajk	Kętrzyn	Linkowo	2800
14.	Halina Jaśniewicz	Jedwabno	Lipniki	1170
15.	Andrzej Turek	Barczewo	Łęgajny	4030
16.	Władysław Węglarski	Kętrzyn	Martiany	5140
17.	Paprota Agnieszka	Reszel	Siemki	1340
18.	Surażyńska Alicja	Wieliczki	Sobole	520
19.	Józef Burdalski	Lidzbark Welski	Stare Dłutowo	1800
20.	Celina Sokołowska	Elbląg	Wężina	2620
Razem				95438

Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej

Lp.	Nazwisko i Imię	Gmina	Wieś	Ilość
1.	Andrzej Królik	Jonkowo	Mątki	5660
2.	Dorota Tetmer	Purda	Nowa Wieś	3600
Razem				9260

FINALIŚCI XIII EDYCJI KONKURSU „EKO-SOŁECTWO”

MIROSŁAW ANTONIAK ..... 31,750 ton
Sołectwo Bystry Gmina Giżycko

TADEUSZ WOŹNIAK ..... 15,610 ton
Sołectwo Glitajny Gmina Korsze

MONIKA FIERTEK ..... 7,168 ton
Sołectwo Kowale Oleckie Gmina Kowale Oleckie

Organizator:

Wydawany przez fundację:

WARMIA I MAZURY W EUROPIE

PATRONAT HONOROWY

Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzezin

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

XIII EDYCJI KONKURSU „EKO-SOŁECTWO”

Edycja	Rok	Liczba sołectw	Laureaci			Ogółem zebrane elektrośmieci
			Imię i nazwisko	Gmina	Sołectwo	
I	2011	40	Piotr Dusyn	Miłki	Miłki	67 319
			Jan Krajewski	Howo-Osada	Howo-Wieś	
			Krystyna Ozga	Świątki	Kalistry	
II	2012	53	Marcin Furtak	Węgorzewo	Stulichy	96 700
			Wiesława Herbatowicz	Budry	Więcki	
			Elżbieta Rodak	Dobre Miasto	Swobodna	
III	2013	29	Bożena Ślubowska	Purda	Przykop	63 219
			Urszula Raszewska	Purda	Butryny	
			Wiesława Herbatowicz	Budry	Więcki	
IV	2014	25	Anna Erber	Morąg	Królewo	73 000
			Bożena Ślubowska	Purda	Przykop	
			Dagmar Zajko	Sorkwity	Choszczewo	
V	2015	66	Anna Erber	Morąg	Królewo	115 380
			Bożena Ślubowska	Purda	Przykop	
			Bożena Pupek	Piecki	Krutynski Piecek	
VI	2016	36	Anna Erber	Morąg	Królewo	124 208
			Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	
			Anna Kowal	Miłki	Jagodne Wielkie	
VII	2017	28	Tadeusz Woźniak	Korsze	Glitajny	125 770
			Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	
			Anna Erber	Morąg	Królewo	
VIII	2018	24	Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	125 840
			Tadeusz Woźniak	Korsze	Glitajny	
			Anna Erber	Morąg	Królewo	
IX	2019	58	Tadeusz Woźniak	Korsze	Glitajny	255 070
			Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	
			Katarzyna Szczurowska	Morąg	Maliniak	
			Anna Erber	Morąg	Królewo	
			Kazimierz Rutkowski	Srokowo	Jegławki	
X	2020	29	Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	205 097
			Anna Erber	Morąg	Królewo	
			Tadeusz Woźniak	Korsze	Glitajny	
			Jan Szuskiewicz	Dobre Miasto	Stary Dwór	
XI	2021	25	Monika Zajączkowska-Maziuk	Orneta	Nowy Dwór	211 800
			Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	
			Jadwiga Święcka	Budry	Piłaki Małe	
			Anna Erber	Morąg	Królewo	
			Tadeusz Woźniak	Korsze	Glitajny	
XII	2022	20	Kazimierz Rutkowski	Srokowo	Jegławki	112 330
			Mirosław Antoniak	Bystry	Giżycko	
			Tadeusz Woźniak	Glitajny	Korsze	
			Sylwia Jaksina	Kiwity	Kiwity	
			Agnieszka Sęktas	Klimki	Węgorzewo	
XIII	2023	22	Monika Fiertek	Kowale Oleckie	Kowale Oleckie	104 698
			Mirosław Antoniak	Bystry	Giżycko	
			Woźniak Tadeusz	Korsze	Glitajny	
Razem kilogramy						1 680 431

Mirosław Antoniak zwycięzca XIII edycji konkursu „Eko-Sołectwo”

Złomu nigdy nie zabraknie

„Na wstępie chciałbym podziękować, że ponownie mogę gościć na łamach Waszego czasopisma. Wygrana w konkursie to miłe uczucie, ale muszę zaznaczyć, że jest to zbiorowy sukces całego sołectwa. Cała akcja przebiegła bliźniaczo do poprzedniej – ludzie oddają nam złom, a my przekazujemy go na rzecz konkursu. Potem zaś pieniądze, które uda nam się w ten sposób zebrać, przeznaczamy na różne cele, związane z życiem sołectwa Bystry.

Jeśli chodzi o skład naszych zbieraczy, to w dużej mierze pozostaje on niezmienny – dwóch Mirków, Piotrek, Zbyszek, Bolek, Rysiek i Piotrek. Nowym nabytkiem w naszej grupce jest Maniek, jeden z sąsiadów, który zainspirowany całą akcją zasilą teraz szeregi Eko-zbieraczy z Bystrego. Oprócz tego można dodać, że jesteśmy coraz bardziej rozpoznawalni w obrębie sołectwa, a co za tym idzie, coraz więcej osób zgłasza się do nas z prośbą o zabranie eko-złomu. Ostatnio byliśmy na przykład w szpitalu, skąd w pięciu znośiliśmy stare komputery i drukarki.

W dalszym ciągu naszą główną siedzibą jest garaż, udostępniany przez księdza proboszcza z Bystrego. Można nadmienić, że kilkanaście lat temu w tym miejscu stał kościół należący do naszej parafii, a jeszcze wcześniej były tu po prostu kurniki. Teraz to nasze małe „centrum dowodzenia”.

Generalnie rzecz biorąc tegoroczna akcja nie różniła się bardzo od poprzedniej. Warto jednak wspomnieć jedną anegdotkę. Pewnego dnia pojechaliśmy po pralkę do jednej z rodzin. Rodziców akurat nie było w domu, ale ich syn był uprzedzony o naszym przybyciu. Tak więc przyjechaliśmy, wzięliśmy rzeczoną pralkę i zadowoleni wróciliśmy do „bazy”. Rysiek zaczął już kable od niej odcinać i wtedy... Dostaliśmy telefon, który wyjaśnił, że nasza pralka była przygotowana i czekała w szafie, a myśmy zabrali nową z łazienki.. Wszystko się wyjaśniło, obcięte kable dosztukowaliśmy i koniec końców wszystko dobrze się skończyło.

Jesteśmy niewielką, ale zżyłą społecznością. Dlatego pieniądze z wygranej

zawsze przeznaczamy dla ludzi. Przybiera to różne formy. Jeden z mieszkańców naszego sołectwa miał to nieszczęście, że w wypadku odjęło mu nogę. Część funduszy przeznaczaliśmy na specjalne schodki, które pomagają mu w poruszaniu się. Braliśmy też udział w niepodległościowym balu charytatywnym. Oprócz tego, tradycyjnie, pieniądze z wygranej zasilają budżet pikników rodzinnych albo wycieczek organizowanych dla mieszkańców Bystrego. W tym roku byliśmy między innymi w Wilnie na całodniowej wycieczce, a wszyscy zaangażowani w zbieranie eko-złomu mogli pojechać za darmo.

Jeśli jesteśmy przy temacie wycieczek, to wisienką na torcie był dla nas wyjazd do firmy recyklingowej REMONDIS. Od dawna byliśmy ciekawi jakie są dalsze losy zbieranego przez nas złomu i w końcu mogliśmy swoją ciekawość zaspokoić. Nasi zbieracze oraz przyjaciele mogli zapoznać się z każdym etapem przetwarzania złomu. Oprócz tego zdążyliśmy odwiedzić Lublin, Krynicę Morską, Warszawę i na tym na pewno nasza lista się nie skończy.

Czy będę brał udział w dalszych edycjach konkursu? Jeśli zdrowie dopisze i nadal będę pełnił funkcję sołtysa, to myślę, że tak. Robimy sporo dobrego, więc myślę, że warto się angażować w zbieranie eko-złomu. A złomu, mam wrażenie, nigdy nie zabraknie”.

Mirosław i Łukasz Antoniak

Z wizytą w firmie Remondis

O ELEKTROODPADACH

**ELEKTROODPADY TO WSZYSTKIE ZUŻYTE URZĄDZENIA
DZIAŁAJĄCE NA PRĄD LUB BATERIE.**

**NIE WYRZUCAJ ZUŻYTYCH URZĄDZEŃ RAZEM Z INNYMI ODPADAMI — POSTĘPUJ
ZGODNIE Z PONIŻSZYMI ZASADAMI:**

ODDAJ ZUŻYTY SPRZĘT W MIEJSCU DOSTAWY

W przypadku zakupu przez Internet lub w sklepie stacjonarnym z opcją dostawy, zużyty sprzęt tego samego rodzaju co dostarczany i w tej samej ilości, można NIEODPŁATNIE oddać w miejscu dostawy nowego urządzenia.

ZOSTAW ZSEE (ZUŻYTY SPRZĘT ELEKTRYCZNY I ELEKTRONICZNY) W SKLEPIE, W KTÓRYM KUPUJESZ NOWE URZĄDZENIE

Każdy sklep ma obowiązek nieodpłatnego przyjęcia starego sprzętu, jeśli kupimy w nim nowy tego samego typu i w tej samej ilości, np. kupując telewizor możemy NIEODPŁATNIE oddać stary. Małogabarytowe elektroodpady możesz zostawić bezpłatnie we wskazanym miejscu w każdym dużym sklepie ze sprzętem elektronicznym.

ODNIEŚ DO PUNKTU ZBIERANIA

W każdej gminie powinien znajdować się punkt zbiórki zużytego sprzętu, działający w PSZOK – Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Informacja o najbliższych lokalizacjach dostępna jest zazwyczaj na stronach internetowych lub tablicach ogłoszeń urzędów gmin.

ZOSTAW W PUNKCIE SERWISOWYM

Jeżeli naprawa sprzętu jest nieopłacalna lub niemożliwa ze względów technicznych, serwis jest zobowiązany do nieodpłatnego przyjęcia takiego urządzenia.

ZGŁOŚ ODBIÓR W RAMACH PROJEKTU DECYDUJESZ.PL

Jeśli chcesz oddać sprzęt wielkogabarytowy, ale nie kupujesz nowego sprzętu i nie korzystasz z przysługującego Ci prawa do bezpłatnego oddania elektroodpadów w miejscu dostawy, zgłoś odbiór za pomocą formularza.

ZEBRANY W TEN SPOSÓB SPRZĘT TRAFIA DO ZAKŁADÓW PRZETWARZANIA, GDZIE
W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI USUWANE SĄ Z NIEGO SUBSTANCJE NIEBEZPIECZNE,
A POZOSTAŁE ELEMENTY TRAFIAJĄ DO RECYKLINGU.

DLACZEGO NIE WOLNO WYRZUCAĆ ZUŻYTEGO SPRZĘTU ELEKTRYCZNEGO I ELEKTRONICZNEGO ŁĄCZNIE Z INNYMI ODPADAMI?

- Za wyrzucenie urządzenia w miejscu do tego nieprzeznaczonym grozi kara grzywny!
- Elektroodpady są źródłem cennych surowców, które można ponownie wykorzystać, oszczędzając jednocześnie naturalne zasoby naszej planety!
- Zużyty sprzęt może zawierać substancje (np. ołów, kadm, chrom, brom, rtęć, freon), które są niebezpieczne dla zdrowia i życia ludzi oraz dla środowiska!

RODZAJE SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH W WYBRANYCH RODZAJACH SPRZĘTU:

MONITORY:	arsen, ołów, kadm, chrom, rtęć. Substancje te posiadają silne właściwości trujące, mutagenne i rakotwórcze.
ŁODÓWKI:	freony. Główny czynnik odpowiedzialny za powstanie dziury ozonowej.
KOMPUTERY:	związki bromu. Powodują schorzenia układów rozrodczego i nerwowego.
ŚWIETLÓWKI:	rtęć i luminofory. Rtęć powoduje zaburzenia słuchu, wzroku, mowy, koordynacji ruchowej.

DECYDUJESZ.PL

OPIS PROJEKTU

DECYDUJESZ.PL to pierwszy ogólnopolski system odbioru zużytego sprzętu elektrycznego bezpośrednio z domu. Możesz teraz w wygodny sposób pozbyć się elektroodpadów z dowolnego miejsca w Polsce. Nie wystawiaj elektrośmieci do śmietnika! Pozbędziesz się ich nie wychodząc z domu. Wystarczy, że skorzystasz z formularza zgłoszenia odbioru.

CO ODBIERAMY?

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, czyli zepsute, uszkodzone lub niepotrzebne urządzenia zasilane kiedyś prądem (w tym także te zasilane bateriami).

ILE KOSZTUJE ODBIÓR?

Wielkogabarytowy sprzęt AGD odbieramy **BEZPŁATNIE**, nie ponosisz żadnego kosztu. Pozbywając się takiego sprzętu możesz oddać bezpłatnie drobny zużyty sprzęt, o ile zmieści się we wnętrzu oddawanego dużego AGD.

Pozostałe elektroodpady (np. telewizory, mikrofalówki, komputery, monitory) odbieramy **ODPŁATNIE** - sprawdź warunki odbioru.

CO OBEJMUJE USŁUGA?

Usługa jest wygodna i kompleksowa, obejmuje:

1. Przyjęcie i obsługę zgłoszenia, w tym ustalenie dogodnego terminu odbioru
2. Odbiór elektrośmieci bezpośrednio z mieszkania
3. Wyniesienie, załadunek na nasz samochód oraz transport do zakładu przetwarzania
4. Recykling zużytych urządzeń zgodnie z najwyższymi standardami ochrony środowiska.

JAK TO DZIAŁA?

1. Zgłoś odbiór elektrośmieci przez wypełnienie formularza zgłoszenia odbioru
2. Poczekaj na kontakt – w ciągu 24 godzin otrzymasz komplet informacji
3. Dokonaj wpłaty za odbiór sprzętu małogabarytowego lub RTV
4. Ustal dogodny termin odbioru – pamiętaj, jeśli coś się zmieni poinformuj nas o tym, być może ktoś inny czeka na możliwość oddania elektroodpadów w tym terminie
5. Poczekaj na nasz przyjazd i udostępnij nam elektroodpady do wyniesienia
6. Gotowe!

KTO MOŻE SKORZYSTAĆ Z TEJ MOŻLIWOŚCI?

DECYDUJESZ.pl to system odbiorów bezpośrednich budowany z myślą o klientach indywidualnych. W przypadku zainteresowania usługą ze strony instytucji, firm, urzędów prosimy o kontakt: **blonie@remondis.pl**.

Ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne dla rolników

Zadbane budynki, nowoczesne maszyny oraz obfite zbiory to wyznaczniki dobrze prosperującego gospodarstwa rolnego. Wraz z dynamicznym rozwojem rolnictwa wzrasta potrzeba zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa majątku, a koniec roku to dla rolników odpowiedni moment, by wznowić obowiązkowe i dobrowolne ubezpieczenia.

Zgodnie z przepisami prawa¹ rolnicy mają obowiązek ubezpieczyć budynki rolnicze od ognia i innych zdarzeń losowych, a także muszą mieć ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (OC) z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego.

Obowiązkowo trzeba ubezpieczyć budynek rolniczy (z dniem pokrycia budynku dachem):

- trwale związany z gruntem,
- posiadający fundamenty,
- wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych,
- o powierzchni przekraczającej 20 m²,

którego posiadaczem lub współposiadaczem jest rolnik.

Obowiązkowe ubezpieczenie budynków rolniczych obejmuje szkody powstałe na skutek zdarzeń losowych w postaci: ognia, huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, uderzenia pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny lub upadku statku powietrznego.

Bezpieczeństwo tkwi w szczegółach

Obowiązkowe ubezpieczenie budynków rolniczych warto jednak uzupełnić o ochronę na wypadek szkód, które mogą spowodować poważne straty finansowe, a powstają w wyniku: silnego wiatru (niebędącego huraganem), przepięcia, przenikania wody z gruntu, upadku masztu lub drzewa, katastrofy budowlanej, zalania, obciążenia lodem. Z dodatkowego zakresu ubezpieczenia można skorzystać zawierając umowę w ramach pakietu „Bezpieczna Zagroda”.

Oprócz budynków rolniczych właściciele gospodarstw mogą objąć dodatkową ochroną ubezpieczeniową: wiaty, silosy, mikroinstalacje OZE, kolektory słoneczne, zewnętrzne zbiorniki na gaz płynny, ogrodzenie wraz z bramą, pergole, altany, szklarnie ogrodowe. Ubezpieczenie oferowane w pakiecie „Bezpieczna Zagroda” chroni też ruchomości domowe, w tym: meble, sprzęt gospodarstwa domowego, lustra, szyby, odzież, sprzęt: audiowizualny, komputerowy, turystyczny, sportowy, gotówkę, biżuterię, antyki oraz wyposażenie tarasu czy ogrodu. A także mienie związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, w tym: ziemiopłody, zwierzęta gospodarskie, sprzęt rolniczy oraz materiały i zapasy.

Co roku, przed wznowieniem ubezpieczenia warto przeanalizować, czy wykaz budynków wskazanych w obowiązującej umowie ubezpieczenia jest aktualny, czy uwzględniono w nim przeprowadzone remonty lub dokonane wyburzenia. Wszelkie tego typu informacje powinny zostać zgłoszone ubezpieczycielowi przed terminem, w którym kończy się ważność dotychczasowej umowy ubezpieczenia. Aktualne dane, podane w umowie, są istotne w przypadkach, gdy dochodzi do szkody, ponieważ mają wpływ na szacowanie jej wysokości i szybkość wypłaty.

OC – kluczowy element ochrony

Zgodnie z obowiązującym prawem¹ rolnicy, którzy posiadają lub współposiadają gospodarstwo rolne (choćby bez zabudowań, użytki rolne o powierzchni przekraczającej 1 ha) są zobowiązani do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego – i to już w dniu, w którym stają się posiadaczami lub współposiadaczami gospodarstwa rolnego.

Jest to ochrona ubezpieczeniowa, która obejmuje szkody wyrządzone przez samego rolnika, np. gdy podczas wykonania oprysków środków ochrony roślin zostanie zniesiony przez wiatr i trafi na pole sąsiada, niszcząc jego uprawy, jak też przez osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub pracujące w tym gospodarstwie.

Obowiązkową ochroną ubezpieczeniową objęte są też osoby trzecie, które poniosły szkodę w związku z posiadaniem przez rolnika gospodarstwem. Dzieje się tak wtedy, gdy np. należące do rolnika zwierzęta uciekły z gospodarstwa i wyrządziły szkodę w mieniu należącym do sąsiada. W takiej sytuacji osoba poszkodowana może ubiegać się o wypłatę należnego odszkodowania. Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolnika umożliwi też wypłatę odszkodowania w przypadku wystąpienia szkody, której następstwem jest uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia czy śmierć osoby trzeciej.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest najstarszym i jednym z najliczniejszych zakładów ubezpieczeń wzajemnych w Polsce, który śledzi zmiany zachodzące w rolnictwie i na bieżąco dostosowuje oraz uatrakcyjnia ofertę ubezpieczeniową do aktualnych oczekiwań rolników, tworząc przeznaczone dla rolników programy ubezpieczeniowe, zapewniające kompleksową i atrakcyjną cenowo ofertę ubezpieczenia ich majątku. Zaś dzięki utrzymaniu bliskich relacji ze środowiskiem rolniczym TUW „TUW” ma możliwość szybkiego reagowania i niesienia pomocy rolnikom w razie wystąpienia zdarzeń losowych.

Zachęcamy do skontaktowania się z naszymi agentami lub odwiedzenia placówek terenowych TUW „TUW”, gdzie można uzyskać informacje o ofercie, a także pomoc w wyborze najkorzystniejszego zakresu ubezpieczenia.

¹ Według ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

<https://pixabay.com/pl/users/antrianias>

Informacja stanowi materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie 02-793, ul. Raabego 13.

Kolejne filmy z dofinansowaniem Warmińsko-Mazurskiego Funduszu Filmowego

Ogłoszono wyniki 8. Konkursu WMFF. Wsparcie finansowe uzyskały cztery filmy.

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Marcin Kuchciński i Dyrektor Warmińsko-Mazurskiego Funduszu Filmowego Bogumił Osiński, oficjalnie otworzyli zalakowaną kopertę z wynikami konkursu, która została przekazana przez mecenasa Michała Pietkiewicza.

Komisja konkursowa oceniła cztery projekty filmowe spośród sześciu zgłoszonych. Po analizie wartości merytorycznej, artystycznej, programowej i finansowej projektów, postanowiła udzielić wsparcia czterem produkcjom filmowym.

W kategorii film fabularny dofinansowanie w wysokości 219 tys. zł zdobyła „Mazurska letnia opowieść” reżysera i scenarzysty Yutaro Keino. W kategorii filmów dokumentalnych wsparcie z funduszu w wysokości 151 tys. zł przyznano projektowi „Brąswałd obrazy z niepamięci” Adama Błaszczoka. 120 tys. zł dofinansowania na realizację dokumentu o charyzmatycznej tancerce, która w latach siedemdziesiątych poprzedniego stulecia stworzyła Amatorski Klub Tańca „Miraż” zdobył film „Jesteście gotowi” Bogusława Żmijewskiego.

Trzecim z dofinansowanych dokumentów jest opowieść o rodzinie Samulowskich, ukazana w perspektywie 150 lat. Film „Samulowsky” w reżyserii Wandy Laddy otrzymał wsparcie w wysokości 140 tys. zł.

– Kiedy w 2017 roku tworzyliśmy Warmińsko-Mazurski Fundusz Filmowy, jednym z warunków przyznania dofinansowania było to, aby zdjęcia do wybranych filmów powstawały na terenie naszego województwa – mówi marszałek województwa Marcin Kuchciński. – To, co z początku wydawało się wymogiem formalnym, stało się wspianą możliwością promocji regionu. Nie tylko jego pięknych

pejzaży, ale także historii i tożsamość kulturowej. Bardzo się cieszę, że producenci filmowi nie tylko z kraju, ale też z zagranicy coraz chętniej chcą u nas kręcić swoje obrazy.

Warmińsko-Mazurski Fundusz Filmowy został utworzony 1 stycznia 2017 roku decyzją poprzedniego marszałka, jako odpowiedź na oczekiwania środowiska twórców, realizujących od lat na Warmii i Mazurach filmy fabularne, serie telewizyjne, filmy dokumentalne i animacje. Od początku działalności funduszu dofinansowanie, sięgające prawie 6 mln zł, uzyskało 39 projektów filmowych w tym 13 fabularnych m.in. „Cicha noc” Piotra Domalewskiego czy nominowany do Oscara „IO” Jerzego Skolimowskiego.

84 nagrody na krajowych i zagranicznych festiwalach, w tym Nagroda Specjalna Jury Festiwalu w Cannes w roku 2022 i Nominacja do Oscara 2023 to bilans dotychczasowej działalności WMFF. W jego niemal sześćdziesięcioletniej historii, ekspertami oceniającymi projekty aplikujące o dofinansowanie byli doświadczeni twórcy m.in. Agnieszka Holland, Ewa Braun, Joanna Klos-Krauze, Magdalena Łazarkiewicz, Małgorzata Szumowska, Wojciech Marczewski, czy Paweł Łoziński.

Niezależnymi ekspertami 8. Konkursu WMFF, którego rozstrzygnięcie dziś poznaliśmy byli: Maria Malatyńska, krytyczka filmowa, Andrzej Serdiukow, producent, i reżyser Janusz Zaorski. Komisja konkursowa pracowała w składzie: Bogumił Osiński, Dyrektor Warmińsko-Mazurskiego Funduszu Filmowego, Katarzyna Pawlak, zastępca Dyrektora Gabinetu Marszałka, Berenika Oklińska, Dyrektor Departamentu Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego, i Jarosław Kowalski, Zastępca Dyrektora Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie.

Szczęśliwego Nowego 2024 Roku

życzy
Spółdzielnia „KOMINIARZ”
ul. Jagiellończyka 19
10-062 Olsztyn

*Wspaniałych Świąt Bożego Narodzenia
spędzonych w ciepłej, rodzinnej atmosferze,
samych szczęśliwych dni
w nadchodzącym, 2024 roku
oraz szampańskiej zabawy sylwestrowej.*

życzy
Związek Ochotniczych Straży Pożarnych
Zarząd Oddziału Wojewódzkiego
Województwa Warmińsko-Mazurskiego

*Zdrowych i pogodnych
Świąt Bożego Narodzenia,
pełnych wiary, nadziei, miłości,
wielu serdecznych spotkań oraz
wszelkiej pomysłowości
w Nowym 2024 Roku*

*życzy
Marcin Kuchciński
Marszałek Województwa
Warmińsko-Mazurskiego*

*Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia,
w imieniu swoim oraz strażaków Państwowej Straży Pożarnej woj. warmińsko-mazurskiego,
składam najlepsze życzenia wszystkim Druhom i Druhom Ochotniczych Straży Pożarnych,
Przedstawicielom władz samorządowych każdego szczebla wraz z Pracownikami,
a także wszystkim, którzy angażują się lokalnie w funkcjonowanie straży pożarnych.*

Niech te Święta będą pełne radości, wzajemnej życzliwości oraz spokoju.

*Korzystając ze sposobności serdecznie dziękuję Państwu
za wkład w funkcjonowanie ochrony przeciwpożarowej na Warmii i Mazurach,
za bezinteresowną działalność oraz troskę o bezpieczeństwo Naszej Społeczności.*

Niech Nowy Rok 2024 obdaruje Nas Wszystkich szczęściem i harmonią.

*Warmińsko-Mazurski Komendant Wojewódzki PSP
nadbryg. Tomasz Komoszyński*

ZMIANA USTAWY O ODPADACH - DYREKTYWA

W prawie unijnym w ostatnich latach zaszły istotne zmiany odnoszące się do odpadów. Przyjęta przez Polskę tzw. dyrektywa odpadowa stawia za cel osiągnięcie do 2035 roku 65-procentowego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu segregowanych odpadów komunalnych.

Dyrektywa 2018/850 zawiera limity ilości odpadów komunalnych trafiających na składowiska odpadów oraz obowiązki dotyczące recyklingu odpadów komunalnych. Zobowiązuje państwa członkowskie Unii Europejskiej do tego, aby od 2030 r. wszystkie odpady komunalne, które nadają się do recyklingu lub odzysku, nie były przyjmowane na składowiska odpadów. Państwa członkowskie do 2035 roku są też zobowiązane do zagwarantowania, by na składowiska odpadów komunalnych nie trafiało więcej niż 10% ilości wytwarzanych odpadów.

ZMIANY NIEKTÓRYCH DEFINICJI

Bioodpady - ulegające biodegradacji odpady z ogrodów i parków, odpady żywności i kuchenne z gospodarstw domowych, biur, restauracji, hurtowni, stołówek, zakładów zbiorowego żywienia i jednostek handlu detalicznego, a także porównywalne odpady z zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność.

Gospodarowanie odpadami - zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów, w tym sortowanie, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami.

Odpady komunalne - odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych, w szczególności: niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i odpady selektywnie zebrane z gospodarstw domowych, w tym papier i tektura, szkło, metale, tworzywa sztuczne, bioodpady, drewno, tekstylia, opakowania, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory oraz odpady wielkogabarytowe, w tym materace i meble, oraz niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i odpady selektywnie zebrane z innych źródeł, jeżeli odpady te są podobne pod względem charakteru i składu do odpadów z gospodarstw domowych.

Trzeba pamiętać przy tym, że odpady komunalne nie będą obejmować odpadów z produkcji, rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, zbiorników bezodpływowych oraz z sieci kanalizacyjnej i z oczyszczalni ścieków, w tym osadów ściekowych, pojazdów wycofanych z eksploatacji ani odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne pozostają niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości (...)

PLANY GOSPODARKI ODPADAMI BĘDĄ MUSIAŁY W SZCZEGÓLNOŚCI UWZGLĘDNIĄĆ TAKIE ŚRODKI JAK:

- promowanie i wspieranie zrównoważonych modeli produkcji i konsumpcji,
- zachęcanie do projektowania, wytwarzania i korzystania z produktów, które są zasobooszczędne, trwałe, w tym

trwałe w znaczeniu żywotności i braku sztucznego skracania cyklu życia, nadające się do naprawy, ponownego użycia i modernizacji,

- ukierunkowanie na produkty zawierające surowce krytyczne w celu zapobiegania, aby materiały te stały się odpadami,
- zachęcanie do ponownego używania produktów i tworzenia systemów promujących naprawę i ponowne użycie, w szczególności w odniesieniu do sprzętu elektrycznego i elektronicznego, tekstyliów, mebli, opakowań oraz materiałów i produktów budowlanych,
- wspieranie, w stosownych przypadkach i bez uszczerbku dla praw własności intelektualnej, dostępności części zamiennych, instrukcji obsługi, informacji technicznych lub innych narzędzi, sprzętu bądź oprogramowania pozwalającego na naprawę i ponowne użycie produktów bez szkody dla ich jakości i bezpieczeństwa,
- zmniejszanie wytwarzania odpadów w procesach związanych z produkcją przemysłową, wydobywaniem minerałów i wytwórczością oraz budową i rozbiórką, przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych technik,
- zmniejszanie wytwarzania odpadów żywności w produkcji podstawowej, przetwórstwie i wytwórstwie, w sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności, w restauracjach i usługach gastronomicznych, jak również w gospodarstwach domowych jako wkład w realizację celu zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, polegającego na dążeniu do zmniejszenia o połowę do 2030 r. globalnej ilości marnowanej żywności na mieszkańca w sprzedaży detalicznej i konsumpcji oraz zmniejszeniu strat żywnościowych w procesie produkcji i dystrybucji,
- zachęcanie do dokonywania darowizn produktów spożywczych i do innych form redystrybucji żywności, przy zachowaniu pierwszeństwa przeznaczenia jej dla ludzi przed wykorzystaniem jako paszę dla zwierząt czy przetwarzaniem na produkty niespożywcze,
- promowanie zmniejszania zawartości substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach,
- zmniejszanie powstawania odpadów, w szczególności tych, które nie nadają się do przygotowania do ponownego użycia ani do recyklingu,
- identyfikacja produktów będących głównymi źródłami zaśmiecania, w szczególności środowiska lądowego i morskiego, oraz podejmowanie odpowiednich działań w celu zapobiegania ich powstawaniu i zmniejszania ilości odpadów pochodzących z tych produktów,
- dążenie do powstrzymania powstawania odpadów morskich jako wkład w realizację celu zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczącego zapobiegania i znacznego zmniejszenia wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń środowiska morskiego,
- opracowanie i wspieranie kampanii informacyjnych podnoszących poziom świadomości na temat zapobiegania powstawaniu odpadów i zaśmiecania.

Źródło: https://samorzad.infor.pl/sektor/zadania/gospodarka_komunalna/5349653.Zmiany-w-ustawie-o-odpadach-wdrazajace-przepisy-unijne.html

Wsparcie na wymianę pokryć dachowych z azbestu w gospodarstwach rolnych

Można ubiegać się o środki na inwestycje od 15 grudnia 2023 r. do 12 stycznia 2024 r. To już II nabór wniosków o taką pomoc finansową realizowany w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Eternit, zwany również azbestocementem, był popularnym materiałem stosowanym do pokrywania dachów ze względu na swoją odporność na czynniki atmosferyczne i niski koszt. Obecnie wiadomo, że azbest zawarty w eternicie stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia człowieka. Wdychanie włókien azbestowych może prowadzić do chorób płuc, w tym raka płuc i opłucnej. Dlatego istotne jest, aby unikać ekspozycji na azbest poprzez wymianę pokrycia dachowego z eternitu na bezpieczną alternatywę.

Warmińsko-Mazurski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadzi aktualnie nabór wniosków do 12 stycznia 2024 r. „Wsparcie na wymianę pokryć dachowych z materiałów szkodliwych dla zdrowia lub środowiska w gospodarstwach rolnych” z KPOiZO przeznaczone jest dla osób fizycznych podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników lub będących beneficjentami płatności bezpośrednich. Ubiegający się o to wsparcie powinni mieć nadany numer w ewidencji producentów rolnych i być właścicielami lub współwłaścicielami budynku, na którym planowana jest wymiana pokrycia dachowego. Co istotne, w tym naborze wnioski mogą dotyczyć także inwestycji realizowanych na terenach gmin miejskich.

Wsparcia udziela się na wymianę pokrycia dachu wykonanego z wykorzystaniem wyrobów zawierających azbest przez zastąpienie go nowym pokryciem dachu na budynkach służących do produkcji rolniczej, na powierzchni nie większej niż 500 m². Pomoc udziela się na przedsięwzięcia:

1. które nie zostały rozpoczęte przed dniem złożenia wniosku,
2. realizacja trwa nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z ostatecznym odbiorcą wsparcia i nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2025 r.,
3. obejmują wymianę pokrycia dachu na całym budynku,
4. które są zgodne z regulaminem wyboru przedsięwzięć do objęcia wsparciem,
5. jeżeli wnioskodawca zobowiąże się, że co najmniej do dnia upływu 3 lat od dnia zawarcia umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem będzie utrzymywał efekty realizacji przedsięwzięcia.

Pomoc jest udzielana w formie płatności końcowej, która jest wypłacana po zrealizowaniu przedsięwzięcia.

Stawka pomocy wynosi 40 zł/m², nie więcej niż 20 000 zł dla jednej osoby. Dofinansowanie dotyczy wymiany maksymalnie 500 m² dachu. Na realizację przedsięwzięcia może być przyznana i wypłacana zaliczka w wysokości 50% wartości wsparcia, o ile wnioskodawca wystąpił o przyznanie tej zaliczki we wniosku, który składa się wyłącznie za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR (udostępnionego pod adresem <https://epue.arimr.gov.pl>).

O kolejności przysługiwania dofinansowania decyduje suma uzyskanych punktów przyznanych na podstawie następujących kryteriów premiujących:

1. przedsięwzięcie jest realizowane na terenie powiatów o niekorzystnej sytuacji na rynku pracy - przyznaje się 3 punkty. Kryterium uważa się za spełnione, jeśli stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, w którym realizowane jest przedsięwzięcie wynosi pow. średniej wartości bezrobocia rejestrowanego w kraju ogółem. Weryfikacja kryterium przez ARiMR następuje na podstawie danych podanych we wniosku przez wnioskodawcę oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedzający rok rozpoczęcia naboru wniosków;
2. przedsięwzięcie jest realizowane przez młodego rolnika - przyznaje się 5 punktów. Kryterium uważa się za spełnione, jeśli wnioskodawcą jest rolnik urodzony po dniu 31 grudnia 1982 r. Weryfikacja kryterium przez ARiMR następuje na dzień rozpoczęcia naboru wniosków, na podstawie danych podanych we wniosku.

Spełnienie jednego lub więcej kryteriów premiujących decyduje o kolejności umieszczenia przedsięwzięcia na liście przedsięwzięć możliwych do objęcia wsparciem. W pierwszej kolejności pomoc przysługuje tym wnioskodawcom, których przedsięwzięcia uzyskały największą sumę punktów. W przypadku uzyskania takiej samej sumy punktów w pierwszej kolejności wsparcie przysługuje temu wnioskodawcy, który pierwszy złożył wniosek.

Ułatwieniem ma być zniesienie obowiązku dołączenia do dokumentów kopii zgłoszenia budowy lub wykonania innych robót budowlanych, zezwoleń lub innych decyzji. Teraz zainteresowany wsparciem będzie musiał oświadczyć, że dopełni niezbędnych formalności związanych z realizowaną inwestycją we właściwym miejscowo starostwie powiatowym.

Wsparcie na wymianę pokryć dachowych z azbestu w gospodarstwach rolnych jest II naborem w ramach KPO. W I naborze, który był przeprowadzony między 17 października a 15 listopada 2022 roku w województwie warmińsko-mazurskim wpłynęło wówczas 907 wniosków. Oddział Regionalny ARiMR zawarł umowy z 686 beneficjentami na kwotę 9.150.440 zł. Aktualnie wnioski są rozliczane. O wsparcie w ramach bieżącego naboru tj. do **12.01.2024 r.** mogą ubiegać się rolnicy, którzy nie skorzystali z dofinansowania na wymianę pokryć dachowych w ramach I naboru. Agencja nie dofinansowuje zdjęcia i utylizacji azbestu, a jedynie wymianę pokrycia dachowego na takie, które nie zawiera materiałów szkodliwych dla zdrowia i środowiska.

Szczegółowe informacje na „Wymianę pokryć dachowych z materiałów szkodliwych dla zdrowia lub środowiska w gospodarstwach rolnych” w ramach inwestycji „A1.4.1. Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu” objętego Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności udzielane są w Biurach Wsparcia Inwestycyjnego Oddziałów Regionalnych ARiMR i pod numerem bezpłatnej infolinii **800 38 00 84**.

Dlaczego recykling?

Szeroko rozumiany recykling to proces przetwarzania odpadów w celu ich ponownego wykorzystania jako surowców do produkcji nowych produktów. Jest to ważny aspekt zrównoważonego zarządzania zasobami i ochrony środowiska, ponieważ umożliwia ograniczenie ilości odpadów, oszczędność surowców naturalnych oraz redukcję negatywnego wpływu na środowisko naturalne.

Temat właściwego postępowania z e-śmieciami i ich odpowiedniego utylizowania jest bardzo ważny i aktualny w dzisiejszych czasach. E-śmieci to wszelkie zużyte lub niepotrzebne urządzenia elektroniczne, takie jak komputery, telewizory, telefony komórkowe, tablety, drukarki czy baterie.

Odpowiednie postępowanie z e-śmieciami jest kluczowe z kilku powodów.

Po pierwsze, nieprawidłowe usuwanie e-śmieci może prowadzić do poważnego zanieczyszczenia środowiska, w tym gleby, wody i powietrza. Niektóre z substancji, które są zawarte w e-śmieciami, takie jak rtęć, ołów czy kadm, są toksyczne dla zdrowia człowieka i zwierząt.

Przykładowe związki chemiczne, które mogą uwalniać się ze złe składowanych e-śmieci to:

1. Ołów – stosowany w starszych modelach akumulatorów, kondensatorach, drukarkach i telewizorach kineskopowych. Ołów jest bardzo toksyczny dla ludzi i zwierząt, a jego narażenie może prowadzić do zaburzeń neurologicznych, chorób nerek i innych poważnych problemów zdrowotnych.
2. Kadm – stosowany w bateriach nikloowo-kadmowych, kolorowych monitorach komputerowych i innych urządzeniach. Kadm jest kancerogeny i może prowadzić do chorób płuc, nerek i innych problemów zdrowotnych.
3. Rtęć – stosowana w starszych modelach termometrów, lampach fluorescencyjnych i innych urządzeniach. Rtęć jest bardzo toksyczna dla ludzi i może prowadzić do uszkodzenia układu nerwowego, nerek i innych problemów zdrowotnych.
4. Bromowane związki organiczne (BZO) – stosowane jako środki opóźniające palność w elektronice. BZO są toksyczne i kumulują się w organizmach żywych, co może prowadzić do zaburzeń hormonalnych
5. Ftalany – stosowane w przewodach i innych urządzeniach elektronicznych. Ftalany są toksyczne i mogą prowadzić do zaburzeń hormonalnych i problemów rozrodczych.

Po drugie, wiele z e-śmieci zawiera wartościowe surowce, które można ponownie wykorzystać. Przykładem może być recykling złomu elektronicznego, który może dać drugie życie wielu cennym metalom i minerałom.

Właściwe postępowanie z e-śmieciami i ich odpowiednie utylizowanie może przyczynić się do redukcji negatywnego wpływu na środowisko, poprawy jakości powietrza, wody i gleby oraz zmniejszenia ilości odpadów. Istnieje wiele sposobów postępowania z e-śmieciami, na przykład:

- Oddaj e-śmieci do punktów zbiórki – wiele krajów i miast oferuje specjalne punkty zbiórki e-śmieci, w których można oddać zużyte urządzenia. Punkty te są następnie przekazywane do specjalistycznych firm zajmujących się ich recyklingiem lub utylizacją.
- Skorzystaj z usług firm zajmujących się recyklingiem e-śmieci – wiele firm oferuje usługi recyklingu e-śmieci. Mogą one odebrać zużyte urządzenia z domu lub biura i przetworzyć je w sposób bezpieczny i odpowiedni.

- Sprzedaj lub przekaz e-śmieci – niektóre e-śmieci, takie jak telewizory, telefony komórkowe czy komputery, mogą być sprzedane lub przekazane dalej innym osobom lub organizacjom, które mogą jeszcze z nich korzystać.
- Wymień stare urządzenia na nowe – w niektórych przypadkach najlepszym rozwiązaniem jest wymiana zużytych urządzeń na nowe, bardziej energooszczędne modele.

Właściwe postępowanie z e-śmieciami i ich odpowiednie utylizowanie to ważne kroki w kierunku ochrony środowiska i zachowania zasobów naturalnych. Każdy z nas może przyczynić się do poprawy sytuacji poprzez świadome podejmowanie działań mających na celu minimalizację ilości e-śmieci, a także poprzez właściwe postępowanie z tymi, które już posiadamy. Oto kilka dodatkowych wskazówek:

- Minimalizuj ilość e-śmieci – kupuj tylko te urządzenia, które rzeczywiście potrzebujesz i staraj się jak najdłużej korzystać z już posiadanych urządzeń, zamiast ciągle kupować nowe.
- Naprawiaj zamiast wyrzucać – w przypadku awarii urządzeń spróbuj je naprawić zamiast od razu wyrzucać i kupować nowe.
- Usuń dane przed oddaniem e-śmieci – przed oddaniem urządzeń do recyklingu upewnij się, że usunąłeś z nich wszelkie dane osobowe, takie jak hasła, zdjęcia czy inne informacje.
- Oddziel różne rodzaje e-śmieci – upewnij się, że oddzielasz różne rodzaje e-śmieci, takie jak baterie, telewizory czy telefony komórkowe, aby ułatwić ich odpowiednie przetwarzanie.

Właściwe postępowanie z e-śmieciami i ich odpowiednie utylizowanie to ważny krok w kierunku ochrony środowiska i zachowania zasobów naturalnych. Dzięki świadomemu podejściu do e-śmieci możemy minimalizować negatywny wpływ na środowisko.

- Szukaj programów recyklingowych – wiele firm i organizacji oferuje programy recyklingowe, w których można oddać zużyte urządzenia elektroniczne. Szukaj takich programów i korzystaj z nich.
- Zwracaj uwagę na znaki recyklingowe – upewnij się, że znasz znaki recyklingowe, które oznaczają, jakie materiały można poddać recyklingowi i jak je prawidłowo segregować.
- Kupuj od odpowiedzialnych producentów – wybieraj produkty od producentów, którzy są odpowiedzialni za swoje e-śmieci i podejmują działania na rzecz ich właściwej utylizacji i recyklingu.
- Edukuj innych – wiedza na temat właściwego postępowania z e-śmieciami jest ważna nie tylko dla nas samych, ale także dla naszego otoczenia. Edukuj innych o problemie e-śmieci i wpływie ich nieodpowiedniej utylizacji na środowisko.
- Podpisz petycję i popieraj działania na rzecz ochrony środowiska – możesz również przyczynić się do zmiany polityki dotyczącej e-śmieci poprzez podpisywanie petycji i popieranie działań na rzecz ochrony środowiska.

Właściwe postępowanie z e-śmieciami i ich odpowiednie utylizowanie powinno polegać na:

Segregacji

to proces, w którym zużyte lub niepotrzebne urządzenia elektryczne i elektryczne są oddzielane od innych rodzajów odpadów, takich jak odpady organiczne czy opakowania. Celem segregacji e-śmieci jest zapewnienie właściwego przetwarzania tych odpadów w celu minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko i zdrowie ludzi.

Segregacja e-śmieci powinna odbywać się w sposób właściwy i zgodny z obowiązującymi przepisami. W niektórych krajach istnieją specjalne punkty zbiorcze, w których można oddać zużyte urządzenia elektroniczne i elektryczne. W innych przypadkach producenci urządzeń są odpowiedzialni za ich zbieranie i przetwarzanie po zakończeniu okresu użytkowania.

Istnieją różne sposoby segregacji e-śmieci, w zależności od kraju i regionu. Najczęściej stosowane są trzy podstawowe sposoby:

1. Segregacja w domu lub w miejscu pracy: Można oddzielić e-śmieci od innych rodzajów odpadów w swoim domu lub miejscu pracy. Następnie można je dostarczyć do punktu zbiorczego lub firm zajmujących się ich przetwarzaniem.
2. Punkty zbiorcze: W niektórych krajach istnieją specjalne punkty zbiorcze, w których można oddać zużyte urządzenia elektroniczne i elektryczne. Te punkty zbiorcze są najczęściej umieszczone w pobliżu sklepów z elektroniką, centrów handlowych lub na terenach przemysłowych.
3. Wyspecjalizowane firmy zajmujące się przetwarzaniem e-śmieci: W niektórych krajach istnieją firmy, które zajmują się przetwarzaniem e-śmieci. Po odebraniu zużytych urządzeń z punktów zbiorczych lub bezpośrednio od klientów, przetwarzają je w sposób bezpieczny dla środowiska i ludzi, aby uniknąć skażenia gleby, wody i powietrza.

Recyklingu

to proces, w którym zużyte lub niepotrzebne urządzenia elektryczne i elektryczne są przetwarzane w celu odzyskania wartościowych surowców i materiałów. Wiele z tych materiałów, takich jak metale, szkło i tworzywa sztuczne, można ponownie wykorzystać w produkcji nowych urządzeń lub innych produktów.

Recykling e-śmieci jest ważnym aspektem właściwego postępowania z e-śmieciami, ponieważ pozwala na zminimalizowanie negatywnego wpływu tych odpadów na środowisko i ludzkie zdrowie. Wiele urządzeń elektronicznych zawiera substancje niebezpieczne, takie jak rtęć, ołów i kadm, które mogą przedostać się do gleby, wody i powietrza, jeśli nie zostaną odpowiednio przetworzone.

Recykling e-śmieci może odbywać się na wiele sposobów. W niektórych krajach istnieją specjalne zakłady przetwarzające śmieci, które zajmują się demontażem i odzyskiwaniem wartościowych surowców i materiałów. W innych przypadkach producenci urządzeń są odpowiedzialni za ich recykling po zakończeniu okresu użytkowania.

Recykling e-śmieci może być również realizowany poprzez oddawanie zużytych urządzeń do punktów zbiorczych lub firm zajmujących się ich przetwarzaniem. W ten sposób zapewniamy, że nasze zużyte urządzenia są przetwarzane w sposób bezpieczny dla środowiska i zdrowia ludzi, a wartościowe surowce i materiały są odzyskiwane i ponownie wykorzystywane.

Recykling e-śmieci jest kluczowy dla ochrony środowiska i ludzkiego zdrowia. Poprawne postępowanie z e-śmieciami, w tym ich segregacja i recykling, jest ważne dla minimalizacji negatywnych skutków tych odpadów dla naszego środowiska i dla przyszłych pokoleń.

Utylizacji

to proces finalny, który obejmuje usuwanie zużytych lub niepotrzebnych urządzeń elektronicznych i elektrycznych z naszych domów i miejsc pracy. Utylizacja e-śmieci jest ważnym aspektem właściwego postępowania z e-śmieciami, ponieważ niewłaściwe usuwanie może skutkować negatywnym wpływem na środowisko i zdrowie ludzkie.

Niewłaściwa utylizacja e-śmieci może prowadzić do wycieku szkodliwych substancji, takich jak rtęć, ołów i kadm, które mogą zanieczyścić glebę, wodę i powietrze. Może również przyczynić się do poważnych problemów zdrowotnych u ludzi, zwierząt i roślin.

Aby uniknąć takich negatywnych skutków, utylizacja e-śmieci powinna być przeprowadzana w sposób bezpieczny i zgodny z przepisami. Wiele krajów ma przepisy regulujące usuwanie e-śmieci i określające wymagania dotyczące ich przetwarzania.

W przypadku niewielkich urządzeń elektronicznych, takich jak telefony komórkowe, można je oddać do specjalnych punktów zbiorczych lub firm zajmujących się ich recyklingiem. W przypadku większych urządzeń, takich jak lodówki, telewizory czy komputery, niezbędne może być skorzystanie z usług firm zajmujących się ich odbiorem i utylizacją.

Warto również pamiętać, że wiele urządzeń elektronicznych może być ponownie wykorzystanych lub przetworzonych, nawet jeśli przestały być używane. Dlatego warto rozważyć oddanie nieużywanych urządzeń do organizacji charytatywnych lub firm zajmujących się ich przetwarzaniem i ponownym wykorzystaniem.

Edukacji społecznej

coraz więcej osób korzysta z elektronicznych urządzeń w swoim codziennym życiu, a wraz z tym rośnie również liczba wytwarzanych e-śmieci. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy z negatywnych skutków niewłaściwego postępowania z e-śmieciami, dlatego ważne jest, aby zwiększyć świadomość społeczną na ten temat.

Edukacja społeczna na temat e-śmieci może obejmować różne formy, takie jak kampanie informacyjne, spotkania i szkolenia, artykuły i plakaty, czy też wykorzystanie mediów społecznościowych. Celem takiej edukacji jest zwiększenie świadomości społecznej na temat właściwego postępowania z e-śmieciami, w tym segregacji, recyklingu i utylizacji.

W edukacji społecznej na temat e-śmieci warto podkreślić, że wiele elektronicznych urządzeń zawiera szkodliwe substancje, które mogą zanieczyścić środowisko naturalne i wpłynąć negatywnie na zdrowie ludzi. Dlatego ważne jest, aby e-śmieci były odpowiednio utylizowane w celu minimalizacji wpływu na środowisko i zdrowie.

Inną ważną kwestią, którą warto poruszyć w edukacji społecznej na temat e-śmieci, jest rola recyklingu w ograniczaniu ilości wytwarzanych odpadów i ochrony zasobów naturalnych. Wiele elementów elektronicznych może być przetworzonych i wykorzystanych ponownie, co może pomóc w ograniczeniu ilości odpadów i wykorzystaniu zasobów naturalnych.

Edukacja społeczna na temat e-śmieci powinna być skierowana do różnych grup społecznych, w tym do dzieci, młodzieży i dorosłych. W ten sposób można zwiększyć świadomość na temat e-śmieci i promować odpowiedzialne postępowanie z odpadami elektronicznymi wśród różnych grup społecznych.

Przeciwdziałaniu nielegalnemu wywozowi e-śmieci:

Ważne jest, aby zapobiegać nielegalnemu wywozowi e-śmieci do krajów rozwijających się, gdzie często są one składowane na wysypiskach, co stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i środowiska.

PAMIĘTAJ!

„ELEKTROODPADY SĄ NIEBEZPIECZNE DLA ŚRODOWISKA I ZDROWIA!
ODPOWIEDZIALNIE JE SEGREGUJMY I PRZETWARZAJMY,
ABY CHRONIĆ NASZĄ PLANETĘ PRZED SKAŻENIEM.”

Elektroodpady można poddać w ok. **80%** recyklingowi,
a to oszczędność zasobów naturalnych naszej Ziemi!
O znaczeniu ZSEE (Zużyty Sprzęt Elektryczny i Elektroniczny) dla środowiska naturalnego
świadczy fakt, że poświęcono mu odrębną ustawę,
która reguluje m.in. zasady postępowania z użytym sprzętem.

WARTO JE POZNAĆ I STOSOWAĆ!

DZIKIE WYSYPISKA I NIELEGALNY DEMONTAŻ ELEKTROODPADÓW SĄ POWAŻNYM ZAGROŻENIEM
DLA ZDROWIA LUDZI I ŚRODOWISKA NATURALNEGO.

OTO KILKA POWODÓW, DLACZEGO:

Skażenie gleby: Elektroodpady zawierają wiele szkodliwych substancji chemicznych, takich jak rtęć, ołów i bromowane związki organiczne (BZO), które mogą przenikać do gleby i skażać ją. Zanieczyszczona gleba może wpłynąć negatywnie na uprawy i roślinność.

Skażenie wód: Elektroodpady mogą również zawierać substancje chemiczne, które mogą wpłynąć negatywnie na wody powierzchniowe i podziemne. Skażona woda może wpłynąć negatywnie na zdrowie ludzi i zwierząt, a także na środowisko naturalne.

Zagrożenie zdrowia ludzkiego: Nielegalne wysypiska i demontaż elektroodpadów mogą wpłynąć negatywnie na zdrowie ludzi, którzy są narażeni na szkodliwe substancje chemiczne, takie jak dioksyny i furany. Te substancje mogą powodować choroby, takie jak choroby układu nerwowego, problemy z układem immunologicznym i choroby serca.

Zagrożenie dla zwierząt: Skażenie środowiska przez elektroodpady może również wpłynąć negatywnie na zwierzęta, które żyją w pobliżu dzikich wysypisk. Mogą one spożywać skażone rośliny lub wodę, co może prowadzić do chorób lub zgonu.

Zagrożenie pożarem: Nielegalne wysypiska mogą również stwarzać zagrożenie pożarowe, ponieważ wiele elektroodpadów jest łatwopalnych lub wydzielają łatwopalne gazy. Pożary elektroodpadów mogą powodować emisję toksycznych substancji chemicznych, które są niebezpieczne dla zdrowia i środowiska.

Skazanie wód śródlądowych

Fot. www.pl.freepik.com/

Skazanie wód śródlądowych to zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych przez różnego rodzaju substancje chemiczne, biologiczne lub fizyczne. Przyczyny skażenia wód śródlądowych mogą być różnorodne, ale najczęściej spotykane to:

1. Zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych – woda z takich źródeł może zawierać różnego rodzaju zanieczyszczenia, w tym substancje chemiczne i biologiczne.
2. Niedostateczna ochrona roślinności przybrzeżnej – nieprawidłowo prowadzone prace ziemne i wycinka drzew prowadzą do erozji gleby, a wraz z nią do spływania do wody substancji chemicznych i biologicznych.
3. Używanie nawozów i pestycydów – toksyczne substancje z tych preparatów mogą przedostawać się do wód poprzez erozję i infiltrację wód opadowych.
4. Wycieki z instalacji przemysłowych i magazynów – substancje chemiczne, w tym niebezpieczne odpady, mogą przedostawać się do wód poprzez wycieki z instalacji przemysłowych oraz zanieczyszczenia powierzchniowe.
5. Niewłaściwe składowanie odpadów – składowanie odpadów na składowiskach może prowadzić do wycieków zanieczyszczeń do wód gruntowych.

Skażenie wód śródlądowych może mieć wiele negatywnych skutków, w tym:

1. Zaburzenie równowagi ekologicznej – zanieczyszczenie wody może prowadzić do śmierci organizmów wodnych i zaburzenia ekosystemu.
2. Zdrowotne zagrożenia dla ludzi – zanieczyszczone wody mogą zawierać patogeny i substancje toksyczne, które stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi.
3. Utrata wartości rekreacyjnej wody – zanieczyszczenie wód może prowadzić do utraty możliwości uprawiania sportów wodnych i innych form rekreacji.
4. Utrata wartości gospodarczej wody – zanieczyszczenie wody może prowadzić do utraty wartości rybackiej i turystycznej wody.
5. Konieczność kosztownych działań naprawczych – usuwanie skażeń wód jest zazwyczaj kosztowne i wymaga czasu oraz wyspecjalizowanych urządzeń i technologii.
6. Zmniejszenie ilości wody dostępnej dla użytkowników – zanieczyszczenie wód może prowadzić do zmniejszenia ilości wody dostępnej dla ludzi, zwierząt i roślin.
7. Pogorszenie jakości gleby – zanieczyszczenia wody mogą przedostawać się do gleby, co może prowadzić do zmniejszenia jej jakości i utrudnienia upraw rolnych.
8. Zwiększenie kosztów produkcji – zanieczyszczenie wód może prowadzić do zwiększenia kosztów produkcji, szczególnie

w przypadku rolnictwa i przemysłu, gdzie konieczne są dodatkowe nakłady na oczyszczanie wody.

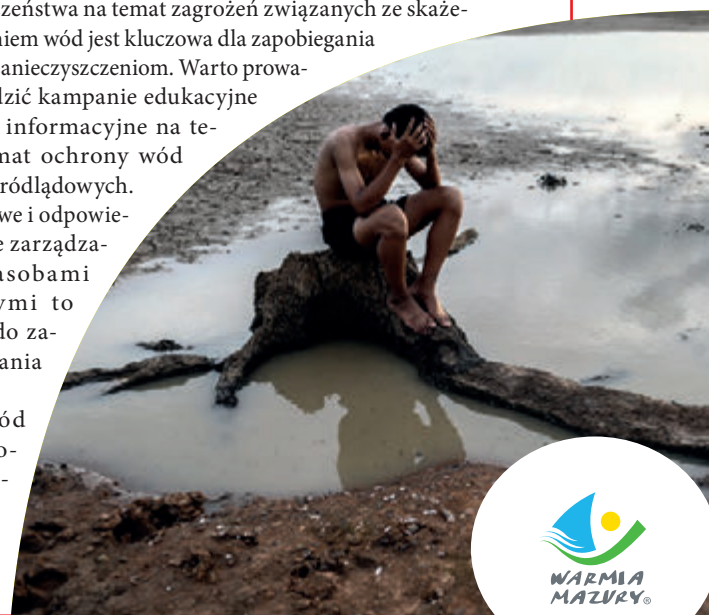
9. Zmniejszenie zasobów wody pitnej – zanieczyszczenie wód może prowadzić do zmniejszenia ilości wody pitnej dostępnej dla ludzi, co może stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego
10. Zmniejszenie bioróżnorodności – zanieczyszczenie wód może prowadzić do zmniejszenia bioróżnorodności, ponieważ organizmy wodne, zwierzęta i rośliny zależą od czystej wody do życia.

Dlatego tak ważne jest, aby chronić wody śródlądowe przed skażeniem poprzez odpowiednie zarządzanie zasobami wodnymi, zapobieganie zanieczyszczeniom i stosowanie metod ochrony środowiska, takich jak odnawialne źródła energii

Aby zapobiegać skażeniu wód śródlądowych, należy przede wszystkim podejmować działania mające na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń dostających się do wód. Poniżej przedstawiam kilka sposobów

1. Prawidłowe gospodarowanie ściekami – należy dbać o to, aby wszystkie instalacje przemysłowe oraz miejskie oczyszczalnie ścieków działały prawidłowo i oczyszczały ścieki zanim zostaną wypuszczone do wód powierzchniowych.
2. Kontrolowanie zrzutów chemicznych – należy wprowadzić procedury, które umożliwią kontrolowanie zrzutów zanieczyszczeń chemicznych z instalacji przemysłowych, tak aby nie przedostawały się one do wód.
3. Kontrolowanie użycia pestycydów i nawozów – rolnicy powinni stosować środki ochrony roślin w sposób zgodny z zaleceniami producenta, a także zwracać uwagę na rodzaj i ilość stosowanych nawozów.
4. Prawidłowa ochrona brzegów – ochrona brzegów wód przed erozją i zapobieganie wycinie drzew to ważne działania, które zmniejszają spływ zanieczyszczeń do wód.
5. Odpowiednie składowanie odpadów – odpady powinny być odpowiednio segregowane i składowane w sposób, który zapobiega wyciekom zanieczyszczeń do wód.
6. Kontrola i ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrznych – wiele zanieczyszczeń powietrza (takich jak dwutlenek siarki, tlenki azotu i cząstki stałe) dociera do wód poprzez deszcz i ścieki atmosferyczne, dlatego kontrolowanie i ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza jest ważnym działaniem
7. Edukacja i informowanie społeczeństwa – wiedza społeczeństwa na temat zagrożeń związanych ze skażeniem wód jest kluczowa dla zapobiegania zanieczyszczeniom. Warto prowadzić kampanie edukacyjne i informacyjne na temat ochrony wód śródlądowych.

Właściwe i odpowiedzialne zarządzanie zasobami wodnymi to klucz do zapobiegania skażeniu wód i ochrony środowiska.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia,
w tym szczególnym czasie radości i spokoju,
w imieniu Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej,
składam wszystkim rolnikom i ich rodzinom
oraz pracownikom instytucji i organizacji rolniczych,
najserdeczniejsze życzenia radości, rodzinnego ciepła
oraz odpoczynku od spraw codziennych,
a w nadchodzącym 2024 Roku
spełnienia marzeń, optymizmu oraz pomyślności
we wszystkich dziedzinach życia.

Romuald Tański

Prezes Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej

*Serdeczne życzenia
radosnych Świąt
w ciepłe rodziny,
pięknie pachnącej choinki,
zdrowia i energii na co dzień
oraz uśmiechu i życzliwości
na każdy dzień Nowego Roku.*

ŻYCZY
DYREKCJA I PRACOWNICY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
ODDZIAŁU REGIONALNEGO ARIMR

Zrezygnuj z worków i uwolnij śmieci!

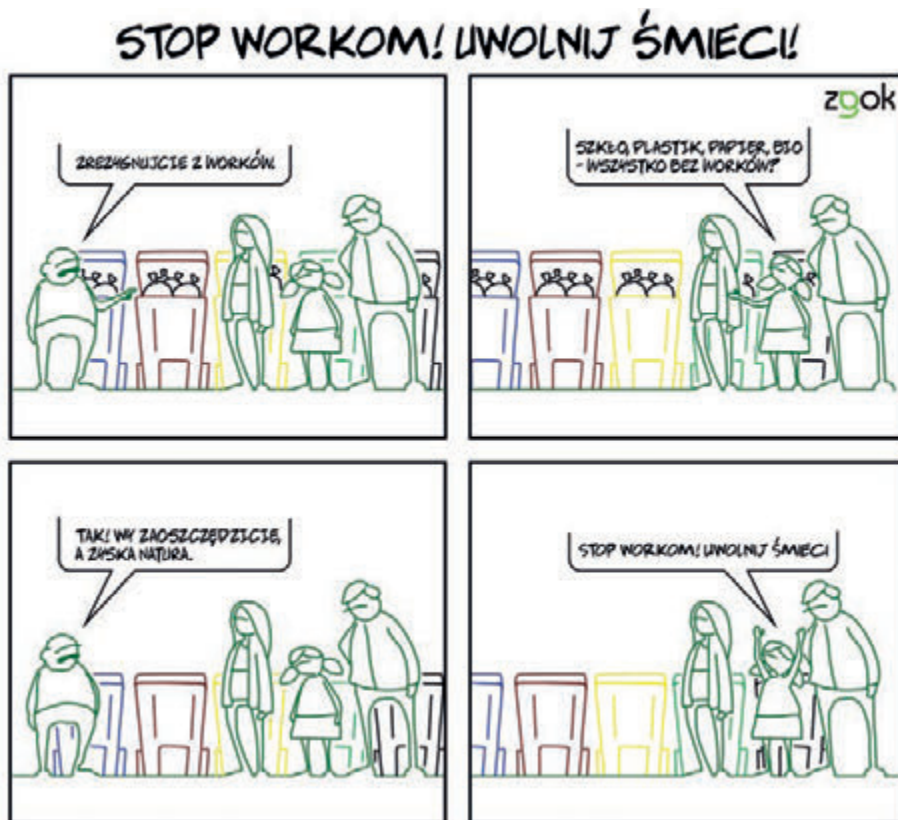
Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Olsztynie rozpoczyna akcję „Stop workom! Uwolnij śmieci!”. ZGOK zachęca do wrzucania odpadów bezpośrednio do odpowiednich pojemników, bez worków.

Propagowanie idei zbierania odpadów bez worków olsztyński ZGOK rozpoczął już pod koniec 2022 roku, kiedy zarząd Spółki zaproponował wprowadzenie nowego cennika za przyjęcie niektórych odpadów w zależności od tego, czy są dostarczane w workach, czy bez nich. Cennik zaczął obowiązywać w 2023 roku. Cena np. tony odpadów kuchennych dostarczonych bez worków jest teraz trzykrotnie niższa od ceny tych odpadów dostarczonych w workach. Niższe są też ceny tzw. odpadów zielonych oraz popiołu – dostarczonych bez worków.

O co dokładnie chodzi? Odpady zapakowane w worki trzeba wydobyć, by przeznaczyć do recyklingu. Muszą to zrobić pracownicy sortowni i urządzenia zwane rozrywarkami. Generowane są zatem dodatkowe koszty i działania, które muszą „uwolnić” segregowane odpady, zanim poddamy je procesowi odzysku surowców, czyli recyklingowi. Worki są też najczęściej odpadem, który do recyklingu już się nie nadaje i może jedynie trafić do tzw. paliwa alternatywnego.

Akcja olsztyńskiego ZGOK-u „Stop workom! Uwolnij śmieci!” ma zachęcić mieszkańców do wrzucania odpadów bez worków do odpowiednich pojemników. Oczywiście takie odpady jak: papier, szkło czy bio absolutnie nie powinny być wyrzucane do pojemników w workach, ponieważ zanieczyszczają segregowane frakcje. Niewskazane jest nawet używanie tzw. worków biodegradowalnych do odpadów bio, gdyż nie sprzyjają one procesowi kompostowania. Z kolei worki używane przez mieszkańców do odpadów z tworzyw sztucznych czy papieru muszą być rozrywane przez wspomniane rozrywarki i pracowników linii sortowniczej. Starajmy się zatem wrzucać odpady bezpośrednio do pojemników, by było taniej i ekologicznie.

– Do udziału w akcji „Stop workom! Uwolnij śmieci!” zapraszamy wszystkich naszych udziałowców, kontrahentów i przede wszystkim mieszkańców 37 gmin, od których ZGOK przyjmuje odpady – mówi Mariusz Rychcik, prezes Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie. – Wiele osób przyzwyczało się już

do tego, że podczas zakupów w sklepie nie korzysta z foliowych toreb, tylko z materiałowych, lnianych. Chcielibyśmy, żeby podobnie udało się wyeliminować z użytkowania worki stosowane do wyrzucania odpadów, bo worek jest po prostu śmieciem. Warto o tym pamiętać.

Z symulacji, przeprowadzonej przez ZGOK, wynika, że koszt „uwolnienia” tylko odpadów zmieszanych z czarnego worka, wynosi rocznie ok. 1,5 mln zł – taki koszt ponoszą mieszkańcy 37 gmin, przywożących odpady do olsztyńskiego zakładu. Warto więc zmienić przyzwyczajenia i zaoszczędzić niemałe pieniądze, zwłaszcza że system bezworkowy działa również z korzyścią dla środowiska naturalnego. Wrzucajmy odpady bezpośrednio do pojemników, bez worków. Gospodarujmy odpadami rozsądnie – segregujmy śmieci, dbajmy o środowisko, ale także o nasze portfele.

Zbliżający się Nowy Rok niesie wszystkim nadzieję na uspokojenie, życzliwość i spełnienie marzeń.

W te piękne i jedyne w roku chwile, składamy najlepsze życzenia pogodnych, zdrowych i radosnych świąt Bożego Narodzenia oraz szczęśliwego Nowego Roku

W imieniu własnym i pracowników Spółki ZGOK życzą:

Prezes Zarządu Mariusz Rychcik
oraz Wiceprezes Zarządu Marek Bryszewski

DRODZY PACJENCI I PRZYJACIELE

**Warmińsko-Mazurskiego
Centrum Chorób Płuc w Olsztynie**

Z okazji nadchodzących świąt Bożego Narodzenia w imieniu całego Zespołu i z całego serca życzę nam wszystkim tego, co najważniejsze:

ZDROWIA!

A z okazji Nowego Roku życzę Wam dużo radości życia! Aby trwała ona jak najdłużej, od 5 stycznia palaczy w wieku 50+ zapraszam na badania profilaktyczne*. Sprawdźcie czy nie grozi Wam rak płuca!

Szczegóły na pulmunologia.olsztyn.pl

Wioletta Śląska-Zyśk
dyrektor W-MCChP

* Badania realizujemy przy wsparciu Ministerstwa Zdrowia.

*Życzymy Państwu
Świąt Bożego Narodzenia
wypełnionych radością i miłością,
niosących spokój i odpoczynek.
Nowego Roku spełniającego wszelkie marzenia,
pełnego optymizmu, wiary, szczęścia i sukcesów
w życiu prywatnym oraz zawodowym.*

Tomasz Tracz

Tomasz Tracz
Zastępca Prezesa Zarządu
WFOŚiGW w Olsztynie

Jarosław Bogusz

Jarosław Bogusz
Prezes Zarządu
WFOŚiGW w Olsztynie

ELECTRO-SYSTEM
ORGANIZACJA ODZYSKU SEIE S.A.

REMONDIS®
WORKING FOR THE FUTURE

Wesołych Świąt i szczęśliwego Nowego Roku!

Dziękujemy za zaufanie i współpracę w mijającym roku.
Życzymy spokojnych Świąt Bożego Narodzenia
oraz sukcesów w Nowym 2024 r.

Zarząd i Pracownicy
REMONDIS Electrorecycling Sp. z o.o.
i ELECTRO-SYSTEM S.A.

www.electro-system.pl, www.remondis-electro.pl

CZTERNASTY KONKURS „EKO-SOŁECTWO”

**PRZEKAŻEMY 450 zł
ZA KAŻDĄ PEŁNĄ TONĘ ELEKTROŚMIECI!**

Dla WYGRANYCH przeznaczamy następujące nagrody
(dodatkowo, oprócz 200 zł/tonę)

I miejsce 1 500 zł

II miejsce 1 000 zł

III miejsce 500 zł

MINIMALNA WAGA ODPADÓW = 1 000 KG.

Zbieramy: lodówki, zamrażarki, roboty kuchenne, pralki, kuchenki, czajniki, tostery, zmywarki, suszarki, żelazka, odkurzacze, telewizory, radia, komputery, laptopy, drukarki, monitory, telefony, maszyny do szycia, golarki, zabawki elektryczne, baterie, silniki elektryczne, dojariki, akumulatory itd.

**UDZIAŁ W KONKURSIE NALEŻY ZGŁOSIĆ DO REDAKCJI, BIEŻĄCE TRANSPORTY RÓWNIEŻ.
NAJPÓŹNIEJ DO DNIA 30.IX.2024 R. LISTEM LUB MAILEM Z DANymi SOŁTYSĄ,
PEŁNYM ADRESEM, TELEFONEM KONTAKTOWYM ORAZ MIEJSCEM ZBIÓRKI.**

kom. 508 163 198
tel. 89 535 48 92
interprim@tlen.pl

kom. 504 748 929
tel. 89 535 48 90
interprim2021@gmail.com

**NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Olsztynie**